

Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2024

Helsingin Mikaelin seurakunnan seurakuntaneuvosto
07.04.2025 § 39
233/00.01.01/2025

Esittelijä Kirkkoherra, Helsingin Mikaelin seurakunta Pakarinen Jukka

Päätösehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Taustaa

Seurakuntatalouden tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen laadinnasta vastaa yhteinen kirkkoneuvosto. Tilinpäätöksen allekirjoittavat päätösvaltainen yhteinen kirkkoneuvosto ja taloudesta vastaava viranhaltija.

Tilinpäätös on käytännössä laadittu talouspalveluissa ja toimintakertomuksen ja tilinpäätöskirjan laatimisessa ja kokoamisessa on ollut mukana laaja joukko yhteisten palveluiden henkilöstöä. Seurakuntien toimintakertomukset ovat päätöksen liitteenä ja niistä on tiivistelmä tilinpäätöskirjassa.

Nuorten ja nuorten aikuisten kohtaamisia

Helsingissä nuorten ja nuorten aikuisten ääntä saatiin aiempaa vahvemmin kuuluville päätöksenteossa, kun yhteinen kirkkoneuvosto valitsi huhtikuussa jäsenet nuorten vaikuttajaryhmään ensimmäistä kertaa kirkkohistoriassa. Ryhmään valittiin kaksi jäsentä kustakin rovastikunnasta: tällä kertaa edustajia saatiin neljästä Helsingin viidestä rovastikunnasta. Yhtymän hallintosääntö määrittelee, että vaikuttajaryhmän tarkoituksena on varmistaa nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet seurakuntayhtymän asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa. Jatkossa vaikuttajaryhmän toimikausi on kaksi kalenterivuotta, mutta nyt ensimmäisellä kerralla toimikausi oli vain vuosi 2024, jotta valinta saadaan jatkossa samaan rytmiin yhteisen kirkkoneuvoston toimikauden kanssa. Vaikuttajaryhmän jäsenten on oltava alle 29-vuotiaita konfirmoituja kirkon jäseniä.

16–29-vuotiaiden mielen hyvinvointia tukeva Walk in -terapia laajensi toimintaansa Itäkeskuksen Ohjaamoon kaupungin tiloihin. Helsingissä apua on tarjolla eri päivinä myös Matteuksenkirjon ja Malmin Varustamoissa sekä Helsingin vankilassa. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi Lasten ja nuorten keskus.

Erityisesti rippikoulu voi luoda pohjaa myöhempään suhtautumiseen ja sitoutumiseen kirkkoon. Valtaosa rippikouluista toteutetaan leirimuotoisena ja kesälomien aikana. Helsingin seurakunnissa kesän ripareita järjestettiin vähän yli sata ja lisäksi toistakymmentä päivä- ja pienryhmärippikoulua. Ripareille ilmoittautui vuonna 2024 runsaat 3 000 nuorta, joukossa suuri määrä kirkkoon kuulumattomia. Vuoden aikana 319 ripari-ikäistä nuorta liittyi kirkkoon.

Leireistä vajaa puolet järjestetään seurakuntayhtymän omissa leirikeskuksissa. Monelle jo riparin käyneelle tuttu Kivisaari vuokrattiin kesäksi 2024 ulkopuoliselle matkailuyrittäjälle, eikä siellä siksi ollut nyt seurakuntien toimintaa.

Linnanmäen Kymppisynttäreistä on tullut odotettu ikäluokkansa juhla. Perheiden palautteiden perustella ruuhkia haluttiin helpottaa ja niinpä osallistujamäärä rajoitettiin 5000 henkilöön aiemman 7000:n sijaan, kuitenkin niin, että jokainen 10-vuotias mahtui mukaan.

Apua ja tukea

Helsingin seurakuntien diakoniatyöllä oli katsausvuonna runsaat 30 000 kohtaamista asiakkaiden kanssa, joista suurin osa oli yksin asuvia, työelämän ulkopuolella olevia henkilöitä. Taloudellista apua myönnettiin helsinkiläisille 513 887 euroa esim. osto-osoituksina kauppaan, apuna laskujen maksuun ja kriisiavustuksina.

Yhteisvastuukeräyksellä annettiin apua nuorten yksinäisyyteen ja tukea koulutukseen. Helsingissä yhteistulos kulujen jälkeen oli runsaat 160 000 euroa.

Helsingin seurakunnat myönsi kohdennettuja avustuksia lähetystyöhön ja kansainväliseen apuun yli 400 000 euroa. Kumppanit ovat aiempaan tapaan tutut Suomen Lähetysseura (120 000 euroa), Suomen Pipliaseura (110 000 euroa), Kirkon Ulkomaanapu (80 000 euroa), Diakonissalaitos (80 000 euroa) ja Medialähetys SANSA (12 000).

Järjestöt käyttävät tuen hakemustensa mukaisesti ja raportoivat sen käytöstä ja vaikuttavuudesta yhteiselle kirkkoneuvostolle. Helsingin seurakuntien yhteisen kirkkovaltuuston aiemman päätöksen mukaisesti lähetykseen ja kansainväliseen diakoniaan käytetään vuosina 2024–2027 määrärahaa vuosittain 2 655 000 euroa. Määräraha vastaa noin kolmea prosenttia kirkon helsinkiläisten jäsenten maksamasta kirkollisverosta.

Matkailu tuo tuloja

Suosituista turistikirkoista Tuomiokirkko, Suomenlinnan kirkko ja Johanneksenkirkko alkoivat periä kesäkaudella 5–8 euron pääsymaksua.

Myös Kampin kappeli otti käyttöön pääsymaksun kesä-elokuuksi. Temppeliaukion kirkossa vierailumaksu on ollut käytössä vuodesta 2017 alkaen.

Matkailijat ja kaupungin asukkaat saivat halutessaan aivan uusia näköaloja Helsinkiin, kun Kallion kirkon torni avattiin yleisölle toukokuussa helatorstaina, ja vierailukausi kesti elokuun loppuun asti.

Helsinkiläiset hiljentyivät liikkuen ja ympäristöstään nauttien pyhiinvaelluksilla, joiden voi sanoa elävän pientä renessanssia. Muutaman tunnin kestäviä tai päivän mittaisille pyhiinvaelluksille pääsi niin omatoimisesti kännykän avustamanakin, niin kantakaupungissa kuin lähiöiden poluillakin. Etenkin Itä-Helsingissä minivaelluksia järjestettiin useita.

Helsingin seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne

Taloustilanne on edelleen ylijäämäinen, maksuvalmius on erittäin hyvä ja rahavarojen määrä on kasvanut. Seurakuntayhtymän taseessa ei ole pitkäaikaisia lainoja. Lainoja on 100 prosenttisesti omistetuilla tytäryhteisöillä (asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt) noin 34 milj. euroa, joka on noin 14 prosenttia seurakuntayhtymän rahavaroista. Taloyhtiöiden lainat huomioiden vakavaraisuus pysyisi edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Omavaraisuus on käytännössä 100 prosenttia, koska pitkäaikaisia lainoja ei ole. Tilinpäätöksen lyhytaikaiset velat muodostuvat tavanomaisista vuodenvaihteeseen osuvista siirto- ja ostoveloista – siksi virallisen omavaraisuusasteen prosentti on 97,1.

Vuoden 2024 tuloslaskelman mukainen ylijäämä 23,3 milj. euroa on poikkeuksellisen suuri. Rahavarat lisääntyivät 18,4 milj. eurolla ja olivat vuoden lopussa yhteensä 234,7 milj. euroa.

Vuoden 2024 ylijäämään vaikuttivat useat tekijät. Toimintatuottoja kertyi 1,2 milj. euroa aikaisempaa enemmän. Toimintakulut kuitenkin kasvoivat 0,5 milj. euroa. Tämän seurauksena toimintakate oli 73,9 milj. euroa, määrä oli 0,7 milj. euroa edellisvuotta pienempi (-1,0 %). Verotuloja saatiin 91,0 milj. euroa. Määrä väheni edellisvuodesta 3,5 milj. euroa (-3,7 %). Rahoitustuottojen ja -kulujen nettotuotto oli 13,8 milj. euroa. Sijoitusten laskennallisten arvonmuutosten vaikutus rahoitustulokseen oli tällä kertaa vain 0,4 milj. euroa tuottoa alentamassa.

Toimintatuotot yhteensä kasvoivat 1,2 milj. euroa (+6,5 %) edellisvuodesta. Suurin euromääräinen kasvu oli pääsylippu- ja käsiohjelmatuotoissa 0,9 milj. euroa. Toiseksi eniten kasvoi korvaukset muilta seurakunnilta 0,4 milj. euroa. Korvaukset valtiolta ja kunnilta väheni 0,4 milj. euroa, joka käytännössä tarkoittaa Helsingin kaupungin osuutta IP-kerhokustannuksiin. EU-tukia saatiin 0,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Myös vuokrat seurakuntatilojen käytöstä kasvoi lähes 20 %.

Toimintakulut kasvoivat 0,5 milj. euroa (+0,5 %) edellisvuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 0,9 milj. euroa (+1,7 %). Palveluiden ostot pysyivät edellisvuoden tasolla. Aine- ja tarvikeostot vähenivät 0,5 milj. euroa (-8,8 %). Annetut avustukset vähenivät 0,3 milj. euroa (-6,3 %). Erilaiset muut toimintakulut kasvoivat 0,6 milj. euroa (+41 %). Kiinteistöveroja ja muita veroja maksettiin yhteensä 1,3 milj. euroa.

Valtionrahoituksen määrä kasvoi 0,2 milj. euroa. Verotuskulut kasvoivat 0,1 ja kirkon rahastomaksut 0,2 milj. euroa.

Tuloslaskelmaan kirjattavien rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän erotus oli 13,8 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuottojen ja kulujen erotus oli 9,9 milj. euroa ylijäämäinen. Korkotuottoja saatiin 0,5 milj. euroa ja korkokulut oli 30 000 euroa.

Muiden rahoitustuottojen ja kulujen erotus oli 3,1 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoitussalkussa olevien sijoitusten markkina-arvo kasvoi 30,3 milj. euroa. Korko- ja osakesijoitusten tuotto oli 10,95 %. Arvonmuutosta ei kirjata tuloslaskelmaan (ks. s. 18 Sijoitustoiminta)

Vuosikate oli 33,3 milj. euroa. Poistot olivat 10,7 milj. euroa. Erilliskirjanpitoa hoidettujen hautainhoito- ja testamenttirahastojen tuotot ja kulut merkitään srk-yhtymän tuloslaskelmaan, mutta niiden vaikutus tulokseen neutraloidaan siirtokirjauksella.

Tilikauden tulos oli 22,7 milj. euroa ylijäämäinen. Poistoeron muutos oli +0,6 milj. euroa. Näiden summana tilikauden ylijäämä oli 23,3 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä 23 272 956,93 euroa esitetään siirrettäväksi taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämä -tilille.

Kirkollisverotulot

Seurakuntayhtymän veroprosentti on 1,00. Viimeisimmässä, vuonna 2023 toimitetussa verotuksessa, seurakuntayhtymän kyseisen verovuoden maksuunpannut kirkollisverot olivat 89,2 milj. euroa – kasvua edellisvuodesta oli 6,0 prosenttia.

Seurakuntayhtymän vuonna 2024 saamat kirkollisverotilitykset olivat 91,0 milj. euroa. Summa pieneni edellisvuodesta 3,5 milj. euroa, -3,7 prosenttia. Pääosa tilitetystä kirkollisveroista ovat kuluvalta vuodelta, mutta samalla tilityksiä saadaan myös neljältä aikaisemmalta vuodelta.

Kirkkohallituksen seurakuntatalouksille jakamaa valtionrahoitusta Helsingin seurakuntayhtymä sai 13,6 milj. euroa. Rahoitusta jaetaan seurakuntatalouksien

kesken kuntien asukaslukujen suhteessa. Helsingin kaupungin asukasluvun kasvaessa kasvoi seurakuntayhtymän saama summa 0,2 milj. eurolla (+1,9 %).

Kirkollisverotulot ja valtionrahoitus vuosina 2022–2024:

	2022	2023	2024
Kirkollisverot , milj. euroa	83,2	94,5	91,0
muutos, milj. euroa	1,6	11,3	-3,5
muutos, %	1,9 %	13,6 %	-3,7 %
Valtionrahoitus , milj. euroa	13,0	13,3	13,6
muutos, milj. euroa	0,2	0,3	0,2
muutos, %	1,7 %	2,7 %	1,9 %

Tuloslaskelma 2024 ja 2023

<i>milj. euroa</i>	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	20,1	18,8
Toimintakulut	-94,0	-93,5
TOIMINTAKATE	-74,0	-74,7
Kirkollisverotulot	91,0	94,5
Valtionrahoitus	13,6	13,3
Verotuskulut	-1,5	-1,4
Kirkon rahastomaksut	-9,7	-9,5
Rahoitustuotot ja -kulut	13,8	19,0
VUOSIKATE	33,3	41,3
Poistot ja arvonalentumiset	-10,7	-10,2
TILIKAUDEN TULOS	22,7	31,2
Poistoeron muutos	0,6	0,6
Tilikauden ylijäämä	23,3	31,7

Tilikauden ylijäämä vs. tulevien vuosien taloustilanne

Kuten edellä on kuvattu, oli vuosi 2024 ja myös sitä edeltänyt vuosi 2023 talouden näkökulmasta monella tavalla poikkeuksellinen. Vuosien 2023 ja 2024 kirkollisverotulot olivat ennätysellisen suuret. Toimintatuotot ylittivät molempina vuosina talousarvion merkittävästi ja vastaavasti toimintakulut toteutuivat budjetoitua pienempinä. Edelleen myös sijoitustuotot ovat olleet vuosina 2023 ja 2024 huomattavan korkeat (vuonna 2023 kirjattiin osana sijoitusten nettotuottoa myös sijoitusten arvomuutosten palautuksia peräti 8,1 milj. eurolla).

Tilikauden ylijäämä ja kassavarojen positiivinen muutos eivät kuitenkaan anna koko kuvaa seurakuntayhtymän taloustilanteesta. Tulevien vuosien kiinteistöluopumisiin liittyvän selvitystyön johdosta kiinteistöinvestointeja on pidetty jäissä, ja vuonna 2024 jäi peräti 17,6 milj. euroa budjetoitua investointimäärärahoja käyttämättä. Toteuttamatta jääneet investoinnit on tarkoitus toteuttaa tulevina vuosina, jolloin rahavarojen pienentyminen tulee tapahtumaan alkuperäisen ennusteen mukaisesti, vaikkakin pienellä viiveellä. Lähivuosiin kohdistuu myös merkittävää painetta investointibudjetin kasvattamiseen nykyisestä tasostaan.

Kirkollisverotulon kasvun edellytykset ovat erittäin heikot ja kertyvän verotulon ostovoima on heikentynyt tasaisesti vuodesta 2009 alkaen. Helsingin seurakuntayhtymän saama valtion rahoitus pienenee merkittävästi vuoden 2025 alusta alkaen ja sen ennakoidaan pienentyvän entisestään vuodesta 2027 lähtien.

Alustavan ennusteen mukaan jo vuoden 2026 talousarviokehys joudutaan laatimaan niin, että se huomioi kustannustason yleisen nousun vain osittain.

Seurakuntayhtymän talouteen vaikuttaa välillisesti myös sen tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne. Seurakuntayhtymän omistamilla tytäryhtiöillä on jäljellä pitkäaikaisia lainoja vielä n. 34 milj. eurolla. Osa kyseisistä lainoista on suunniteltu maksettavan pois lähivuosina sijoituskiinteistöistä saatavilla tuotoilla sekä sijoituskiinteistöjen myynneistä kertyvillä myyntituotoilla.

Vuosien 2023 ja 2024 erinomaiset talousluvut eivät siis mahdollista tulevien vuosien käyttötalouskehysten kasvattamista kustannustasojen nousua vastaavalla tavalla, vaan seurakuntayhtymässä tarvitaan määrätietoisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Tilinpäätöksessä sekä seurakuntien ja yhteisen seurakuntatyön toimintakertomuksissa kuvattu toiminta vaikuttaa positiivisella tavalla lapsiin. Seurakuntien lapsityö tavoittaa suuren joukon kunkin ikäluokan lapsista. Kasvatustyössä huomioidaan eri tavoin lähes kaikki kunkin seurakunnan alueen lapset. Diakoniatyössä tuki lapsiperheille on yksi seurakuntatyön perustoimista.

Seurakuntayhtymän rahavarat lisääntyivät vuonna 2024 18,4 milj. eurolla. Talousvaikutuksia on kuvattu tarkemmin edellä.

Lisätiedot

Jukka Pakarinen